Lietas arhīva Nr. CA-0033-24
ECLI:LV:LAAT:2024:0220.C12086323.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2024. gada 20. februārī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Alla Šilova, tiesnese Silvija Vasiļevska un tiesnesis Ilmārs Stivriņš,
ar tiesas sēdes sekretāri Liliju Bistrovu,

piedaloties prasītājas /pers. A/ pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/,
atbildētājas dārzkopības kooperatīvās sabiedrības /nosaukums/ pilnvarotajam pārstāvjiem /pers. C/ un /pers. D/,

tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret dārzkopības kooperatīvo sabiedrību /nosaukums/ par zemes robežu noteikšanu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Latgales rajona tiesas 2023. gada 1. septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ cēla tiesā prasību pret dārzkopības kooperatīvo sabiedrību /nosaukums/ un, pamatojoties uz Civillikuma 1., 927., 1004., 1036., 1039., 1042., 1908. pantu, Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 32., 39. pantu, Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumiem Nr. 1019 "Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi", lūdza:

1) pārbaudīt īpašuma /adrese/, robežas;

2) īpašumu robežas noteikt atbilstoši mērnieka /pers. E/ sagatavotajam "Robežas neatbilstības shēma" (atzīmētu ar sarkanu līniju) zemes robežu plāna projektam;

3) uzlikt pienākumu atbildētājam organizēt pieļauto mērniecības kļūdu novēršanu un labošanu atbilstoši prasītājas iesniegtajam zemes robežu plānam.

Prasības pieteikumā un papildinājumos norādīti šādi apstākļi un pamatojums.

[1.1] Prasītājai 2003. gada 18. septembrī nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /nosaukums A/, tajā skaitā zemi 2,2 ha, /adrese/, kadastra Nr. /kadastra numurs/(turpmāk – īpašums /nosaukums A/).

Zemesgrāmatai pievienots zemes robežu plāns, kura zemes gabala robežas noteiktas atbilstoši /pagasta nosaukums/ zemes komisijas 1994. gada 12. septembra protokolam Nr. 6 un robežu plāns sagatavots atbilstoši 1995. gada 26. oktobra lēmumam.

Prasītājas zemes robežu plāns ir no 1996. gada 29. marta. Zeme 2,2 ha platībā sastāv no zemes gabala – 1,6000 ha platībā, kas atrodas pāri asfalta lielceļam no prasītājas mājas un zemes gabala 0,6000 ha platībā, kas atrodas starp lielo lielceļu un mazo kooperatīva grants celiņu, uz šī zemes gabala atrodas māja un četras palīgēkas.

[1.2] Atbildētājai kopš 1997. gada 30. jūnija pieder nekustamais īpašums /adrese A/, kadastra Nr. /kadastra numurs B/(turpmāk – īpašums /adrese A/).

[1.3] Ņemot vērā, ka prasītājas zemes robežu plāns bija novecojis, 2021. gada 6. maijā, pēc prasītājas ierosinājuma, sertificēts mērnieks /pers. E/ veica robežu priekšizpēti un konstatēja, ka uzmērāmās zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs A/ robežas ierādītas 1995. gada 9. novembrī un 1996. gada 6. februārī izgatavots zemes robežu plāns. Zemes vienības robežas ierādītas uz fotoplāna pamata. Posmā 3-4 robeža noteikta pa valsts autoceļa nodalījuma joslas malu 12 metru attālumā no ceļa ass. Šajā noteiktajā joslā no ceļa ass robežzīmes neeksistē. Posmā 4-3 robeža noteikta pa sauszemes līnijām. Saskaņā ar /pagasta nosaukums/ 1995. gada 26. oktobra pielikumu zemes komisijas lēmumam Nr. 25 un izmērītajiem attālumiem plānā posmā 1-2 robeža piekļaujas pie paša ceļa.

[1.4] Norāda, ka 2007. gada 23. maijā tika veikta īpašuma /nosaukums B/ ar kadastra numuru Nr. /kadastra numurs C/ zemes robežu uzmērīšana, par ko prasītāja netika informēta. 2007. gada 23. maija zemes robežu noteikšanas aktā ir attēlots viltots prasītājas paraksts ar zīmuli.

2007. gada 25. maija SIA "Latvijas Valsts mērnieks" izgatavotais /nosaukums C/ zemes robežu plāns reģistrēts Valsts zemes dienestā, pieļaujot rupju kļūdu – kadastra kartē robeža iezīmēta atbilstoši kļūdainajam robežu noteikšanas aktam, kas ir pretrunā zemes robežu plānam.

[1.5] 2008. gada 27. jūnijā SIA "ĢEO OK" mērnieks veica zemes robežu /nosaukums/ uzmērīšanu, par pamatu ņemot /nosaukums B/ kļūdaino robežu noteikšanas aktu un kļūdaino Valsts zemes dienesta kadastra kartē iezīmēto robežu.

Valsts zemes dienests 2008. gada 23. septembrī reģistrēja zemes vienību ar kadastra numuru /kadastra numurs B/ar kļūdaino robežposmu, tādēļ no prasītājai piederošā zemes gabala 0,6000 ha palika 0,3981 ha. Prasītāja netika informēta un pieaicināta uz zemes robežu noteikšanu, lai gan zemes robežu noteikšanas aktā norādīts, ka visas robežas ir noteiktas bezstrīdus kārtībā.

Mērnieks /pers. F/, uzmērot zemi aiz prasītājas pirts, zemes robežu, uzmērīja 0,50 cm no pirts sienas. Būvniecības noteikumi paredz, ka jābūt 4m no celtniecības objekta, līdz ar to ir pārkāpti ugunsdrošības noteikumi.

Zemesgabala /nosaukums B/ zemes robežu mērīja dažādi mērnieki un kupicas nomērītas dažādi, kas radīja jaunu kļūdu.

Abiem īpašumiem noteiktās robežas nav saskaņotas, nesakrīt un ir atšķirīgas, iespējams, mērnieka kļūdas dēļ.

[1.6] Prasītāja 2023. gada 19. janvāra iesniegumā lūdza atcelt kļūdaino 2007. gada 17. septembra Valsts zemes dienesta reģistrā reģistrēto zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs C//nosaukums B/ zemes robežu un atcelt 2008. gada SIA "ĢEO OK" mērnieka /pers. F/ kļūdaino zemes robežu noteikšanas aktu zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs C//nosaukums B/ un Valsts zemes dienestā kadastra kartē kļūdaini iezīmēto robežu.

[2] Atbildētāja iesniedza rakstveida paskaidrojumu, norādot, ka celto prasību neatzīst.

[2.1] Atbildētāja ir labticīgs ieguvējs un nav veikusi nekādas prettiesiskas darbības. Prasītāja bez pietiekama pamatojuma vēlas izņemt savā īpašumā kooperatīva zemes gabala daļu no robežpunkta 21 līdz 983 robežpunktam robežu plānā un pieprasa atzīt robežpunktu plānā 21 punkta vietā punktu 581. Prasītāja nonāk pie maldīga pieņēmuma, ka pirms 15 gadiem it kā pieļauta kļūda, reģistrējot Valsts zemes dienestā zemesgabala /nosaukums B/ robežu kadastrālo uzmērījumu dokumentus. Šie mērījumi nevarēja ietekmēt zemesgabala /nosaukums/ robežu noteikšanu ar zemes gabalu /nosaukums A/.

[2.2] Mērnieka /pers. E/ 2023. gada 13. janvāra izziņā Nr. 1T/01/2023 sniegtais zemes vienības Nr. /kadastra numurs A/ robežu plāna fragments nesatur pietiekamu informāciju, lai noteiktu robežlīniju starp iecirkņiem, jo punktu koordinātes uz AB līnijas nav norādītas, nav šīs līnijas piesaistes plāna fragmentā pie robežpunktiem, kas nostiprināti /nosaukums/ vai /nosaukums A/ teritorijā.

[2.3] Shēmā Nr. 2 norādīti vektori robežlīniju virziena pārmiju veidā ar iezīmētiem robežpunktiem, kuriem ir x un y koordinātes noteiktas pēc Latvijas teritorijā esošās sistēmas LKS92 TM. Pēc vektoriem (nogriežņiem ar bultiņu) zemes gabalu robežas nevar noteikt. Iecirkņu robežas nosaka līnija, kas savieno 2 vai vairākus robežpunktus, kuriem ir koordinātes vai cita ģeodēziska nostiprināšana.

Robežpunktā 581 zemesgabals "/nosaukums/" robežojas ar zemesgabalu Nr. 244 (kadastra Nr. /kadastra numurs D/) pa līniju starp punktiem 580 un 581. Pa līniju starp punktiem 581 un 2^1 "/nosaukums/" zemesgabals robežojas ar zemesgabalu /nosaukums B/. Ar vienu vektoru 581. robežpunktā shēmā Nr. 2 iezīmēts virziens, pa kuru zemes īpašums /nosaukums B/ robežojas līnijā ar 904., 903., 583., 581. robežpunktiem ar citiem zemes īpašumiem, kas atrodas starp šiem robežpunktiem. Otrais vektors šajā shēmā norāda līnijas virzienu, pa kuru zemes īpašums /nosaukums B/ robežojas ar zemes īpašumu /nosaukums A/ (pa robežlīniju starp robežpunktiem 3 un 2), un kooperatīva zemes īpašumu (pa robežlīniju starp robežpunktiem 2 un 581). Robežpunktā 581 (apvidū nostiprināta ar zemē iedzītu metāla cauruli) robežojas zemes īpašums Nr. 244 /nosaukums/, kooperatīva zemes īpašums un /nosaukums B/. Šis punkts nevar būt kopīgs kooperatīvam un zemesgabalam /nosaukums A/, jo tas savas koordinātes ieguva tikai 2003. gadā sakarā ar zemes īpašuma Nr. 244 /nosaukums/reģistrāciju, bet robežpunkts ar kooperatīvu 2 uz zemes īpašuma /nosaukums A/ robežas, no kura sākas robežposms, jau pastāvēja apvidū atbilstoši 1996. gada 6. februārī reģistrētajam plānam zemes vienībai /nosaukums A/. Shēmā Nr. 5 norādīts attālums starp 2. un 581. punktu un ir 4,87 m taisnā līnijā. Pa šo līniju kooperatīva īpašums nerobežojas ar zemes īpašumu /nosaukums A/, bet tam ir tikai kopīgs robežpunkts 21.

[2.4] Zemes īpašums ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs D/ 581. robežpunktā robežojas ar kooperatīva zemes īpašumu, nevis ar zemes īpašumu /nosaukums A/. Valsts zemes dienesta robežu apraksts īpašumam ar kadastra Nr. /kadastra numurs D/ir reģistrēts Nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistrā 2023. gada 23. aprīlī un tam ir juridisks spēks.

[2.5] Prasītājai bija tiesības likumā noteiktajā kārtībā precizēt sava zemes īpašuma robežu ar kooperatīva zemes īpašumu.

SIA "ĢEO OK" 2008. gada 1. jūlijā nosūtīja prasītājai ierakstītu vēstuli par piedalīšanos zemes robežu apsekošanas, atjaunošanas un noteikšanas darbos un brīdināja, ka neierašanās gadījumā darbi tiks izpildīti bez viņas klātbūtnes.

Prasītāja varēja pārliecināties par kadastra dokumentā iekļauto datu atbilstību dokumentiem, uz kuru pamata kadastra dati aktualizēti un tiks reģistrēti Valsts zemes dienesta kadastrā, arī zemes robežu plānu, kurš tika sagatavots no 2008. gada 27. jūnija līdz 2008. gada 20. augustam. /pagasta nosaukums/ padome 2008. gada 27. augustā pieņēma lēmumu Nr. 92 "Par zemes robežu un platību precizēšanu" un apstiprināja zemes gabala "/nosaukums/" precizētās robežas. Šo lēmumu prasītāja nepārsūdzēja.

Zemes robežu plānu 2008. gada 28. augustā saskaņoja /pagasta nosaukums/ padomes zemes ierīcības inženiere /pers. G/ un zemes robeža, situācijas un apgrūtinājumu plāns zemes vienībai "/nosaukums/" 2008. gada 23. septembrī reģistrēts Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā.

[3] Ar Latgales rajona tiesas 2023. gada 1. septembra spriedumu prasība noraidīta.

Noteikts, ka /pers. A/ nekustamajam īpašumam /nosaukums A/ ar kadastra Nr./kadastra numurs/un dārzkopības kooperatīvās sabiedrības /nosaukums/ nekustamajam īpašumam /nosaukums/ ar kadastra Nr. /kadastra numurs B/, kas atrodas /adrese A/, savstarpējās zemes robežas nosakāmas atbilstoši zemes vienības ar kadastra Nr. /kadastra numurs B/2008. gada 28. augusta kadastrālās uzmērīšanas zemes robežu plānam, kas 2008. gada 23. septembrī reģistrēts Kadastra informācijas sistēmā. No /pers. A/ valsts ienākumos piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2 EUR.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Lietā ir strīds ir par zemes robežas maiņu, tajā skaitā saskarsmes punktā Nr. 581. Strīda būtība, vai robežas nosakāmas atbilstoši prasītājas zemes robežu plānam vai atbildētājas zemes robežu plānam, ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktās prasības par pieļaujamajām robežām.

Prasītāja lūdza noteikt savstarpējo robežu atbilstoši mērnieka /pers. E/ izstrādātājam projektam un noteikt zemes robežu no robežzīmes Nr. 581 līdz Nr. 993.

Atbildētāja lūdza saglabāt esošo robežu atbilstoši /pagasta nosaukums/ padomes lēmumam un 2008. gadā kadastrāli uzmērītā zemes gabala zemes robežu plānam, kas 2008. gada 23. septembrī reģistrēts Kadastra informācijas sistēmā (no punkta Nr. 21 līdz Nr. 993).

[3.2] Tiesa, atsaucoties uz likuma "Par autoceļiem" 3. pantu, 4. panta trešo daļu, $27.^1$ panta pirmo daļu, otrās daļas 5. punktu, Ministru kabineta 2012. gada 10. aprīļa noteikumu Nr. 263 "Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi" 71.1, 72. un $72.^1$ punktu, Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumu Nr. 1019 "Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" 2.6. un 50.2.1. punktu, Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 5. panta pirmo daļu, norādīja, ka tā kā prasītājai piederošajam zemes gabalam /nosaukums A/ robežas tika noteiktas ar grafisko (ierādīšanas) metodi, nenosakot robežpunktu koordinātas, tad šādam plānam ir zemāka precizitāte nekā atbildētājas piederošajam zemes gabalam /nosaukums/ noteiktajām robežām, kas norādītas 2008. gada 28. augusta zemes robežu plānā un tika reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā.

Tiesa nekonstatēja apstākļus, kuru dēļ zemes gabala robežas būtu maināmas atbilstoši prasītājas piedāvātajam variantam. Tādejādi uzskatīja, ka nav tiesiska pamata mainīt zemes robežu no punkta Nr. 21 uz punktu Nr. 581, un robežu turpinot līdz punktam Nr. 993.

[3.3] Tiesa secināja, ka mērnieks /pers. E/ veica savus pienākumus atbilstoši viņa rīcībā nodotajiem prasītājas zemes gabala robežu plānam un Valsts zemes dienesta informācijai par kadastrālo uzmērīšanu.

[3.4] Tiesa neanalizēja prasītājas iebildumus par zemes gabala /nosaukums B/ iemērīšanas apstākļiem un zemes gabalam noteiktajām robežām, jo prasība celta pret DKS /nosaukums/ par pušu kopējās robežas izmaiņām.

Tiesa ņēma vērā, ka lietas izskatīšana prasījumā par robežu pārbaudīšanu nevar beigties ar prasības noraidīšanu, jo tiesību aizskāruma novēršana šādā lietā ir abām pusēm tiesiski saistošu robežu noteikšana (sk. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012.gada 7.marta spriedums lietā Nr. SKC- 415/2012*).

Tiesa atzina, ka pušu savstarpējās zemes robežas nosakāmas atbilstoši atbildētājas sagatavotajam 2008. gada 28. augusta kadastrālās uzmērīšanas zemes robežu plānam.

[4] Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedza prasītāja, norādot, ka spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem apstākļiem un argumentiem.

[4.1] Spriedums pamatots tikai ar atbildētājas argumentiem, ignorējot prasītājas pierādījumus un sniegtos paskaidrojumus.

Tiesa nenovērtēja, ka abiem īpašumiem noteiktās robežas nav saskaņotas, nesakrīt un atšķiras. Respektīvi, nenovērtēja sertificēta mērnieka 2021. gada 6. maija slēdzienu.

Sertificēta mērnieka uzsāktie kadastrālās mērīšanas darbi, kas pamatojās uz zemes robežu plānu, lai stāvokli sakārtotu, pārtraukti sakarā ar atbildētājas priekšsēdētāja pretenzijām. Uzskata, ka mērnieka viedoklim šajā procesā ir izšķirošā nozīme, jo viņš tiesiski pilnvarots attiecīgu darbu veikšanai un piedalās procesā faktiski eksperta lomā. Neatsaucoties uz cita mērnieka alternatīvo viedokli, atbildētāja nevar pretendēt uz lietas pozitīvu izspriešanu.

[4.2] Nav saņēmusi aicinājumu piedalīties zemes robežu apsekošanas un atjaunošanas darbos, līdz ar to nepiekrīt spriedumā konstatētajam, ka ignorējusi aicinājumu.

[4.3] Nav nekādas nozīmes atbildētājas atsaukšanās uz likuma "Par autoceļiem", jo primāri nosakāma privātpersonas robeža, turklāt lietas materiālos nav informācijas par esošā dabā ceļa statusu.

Tiesa, atsaucoties uz normatīvajos aktos norādītajiem autoceļu izvietošanas kritērijiem, nenovērtēja prasītājas argumentus attiecībā uz būvju izvietošanas kritērijiem. Proti, prasītājai piederošā pirts, pretēji būvnoteikumu prasījumiem, atrodas pārāk tuvu robežai.

[4.4] Robežzīmju dabā nav, un tiesa, nenorādot precīzu tos izvietošanas koordinātes, faktiski nav strīdu atrisinājusi.

Kupicas Nr. 582 un Nr. 581 nav spēkā esošas.

Noraidot prasību, tiesa faktiski leģimitēja to, ka prasītājas lietošanā atrodas krietni mazāks zemesgabals nekā ir norādīts zemesgrāmatā. Prasītāja daudzus gadus ir maksājusi nodokļu par platību, kas viņai nepieder.

[4.5] Nepiekrīt 2008. gada 28. augusta kadastrālās uzmērīšanas zemes robežu plānam, kas reģistrēts Kadastrālās informācijas sistēmā.

Saskaņā ar tajā laikā spēkā esošo Ministru kabineta noteikumu Nr. 182 67. punktu mērniekam obligāti jāuzaicina ierosinātāju un pierobežniekus piedalīties zemes kadastrālās uzmērīšanas darbos un saskaņā 74. punktu, ja pierobežnieks neierodas, mērnieks turpina uzmērīšanas darbus, bez tā klātbūtnes.

Prasītāja nav atbildīga par 2007. gadā mērnieku bezatbildīgu darba izpildi, veicot mērīšanas darbus /nosaukums B/, par 2008. gadā mērnieka nekompetenci vai būvniecības noteikumu neievērošanu, veicot kooperatīva /nosaukums/ zemes robežu uzmērīšanu, kur tika pieļauta kļūda, ņemot par pamatu /nosaukums B/ kļūdaino robežu noteikšanas aktu un kļūdaino Valsts zemes dienesta kadastra kartē iezīmēto kļūdu. Lūdz apmierināt prasību.

[5] Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotā pārstāve /pers. B/ uzturēja apelācijas sūdzību un lūdza apmierināt prasību.

Atbildētājas pilnvarotais pārstāvis /pers. C/ apelācijas sūdzību un prasību neatzina, lūdza noraidīt.

Atbildētājas pilnvarotā pārstāve /pers. D/ apelācijas sūdzību un prasību neatzina, lūdza noraidīt.

Motīvu daļa

[6] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumu, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus un apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un prasība ir noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432. panta piekto daļu Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Latgales rajona tiesas 2023. gada 1. septembra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams prasības noraidīšanai, sakarā ar ko Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai.

Latgales apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzībā atkārtojas atbildētājas argumenti faktisko lietas apstākļu un pierādījumu novērtēšanas un materiālo tiesību normu piemērošanas jautājumā, kuriem pirmās instances tiesa ir devusi savu novērtējumu un taisījusi likumīgu spriedumu par prasības noraidīšanu.

[7] Tiesa atzīst par pierādītu, ka /pers. A/ pieder nekustamais īpašums /adrese/, kurā ietilpst divi zemes gabali 2,2 ha kopplatībā – viena zemes nogabala platība ir 0,6 ha, otra zemes nogabala platība ir 1,6 ha. Īpašums reģistrēts /pagasta nosaukums/ zemesgrāmatas nodalījumā 2003. gada 15. septembrī. Zemesgrāmatā ir veikts ieraksts, ka izpildot kadastrālo uzmērīšanu, zemes kopplatība var tikt precizēta.

No 1996. gada 29. marta /rajona nosaukums/rajona /pagasta nosaukums/ pagasta zemes komisijas lēmuma par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu izriet, ka zemes gabala robežas, atbilstoši 1995. gada 9. novembra zemes robežu ierādīšanas aktam, dabā nostiprinātas ar noteikta parauga robežzīmēm, par kuru saglabāšanu atbild zemes īpašnieks.

Dārzkopības kooperatīvās sabiedrībai /nosaukums/ pieder nekustamais īpašums "/nosaukums/" /pagasta nosaukums/, kura sastāvā ietilpst trīspadsmit zemes vienības 11,2765 ha kopplatībā. Īpašuma tiesības zemesgrāmatā nostiprinātas 2010. gada 3. novembrī.

Zemesgabala kadastrālā uzmērīšana veikta, pamatojoties uz /pagasta nosaukums/ TDP 1992. gada 23. marta 20. sasaukuma 10. sesijas lēmumu "Par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā", /pagasta nosaukums/ padomes 2007. gada 26. septembra lēmumu Nr. 118 "Par zemes gabala apvienošanu, zemes platības precizēšanu, nosaukuma piešķiršanu un zemes lietošanas mērķa noteikšanu", /pagasta nosaukums/ padomes 2008. gada 27. augusta lēmumu Nr. 92 "Par zemes robežu un platību precizēšanu".

No lietas materiāliem izriet, ka zemes robežas izmaiņas 2008. gadā tika veiktas atbilstoši zemes gabala izmantošanas mērķim, likuma "Par autoceļiem" un kadastrālo uzmērīšanu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

Lietā nepastāv strīds, ka prasītājas īpašums iemērīts ar grafisko (ierādīšanas) metodi, atbildētāja īpašums – ar instrumentālo uzmērīšanu 2008. gada 27. jūnijā, 11. jūlijā, nosakot robežpunktu koordinātas.

Saskaņā ar prasītājas reģistrēto plānu zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs A/robežu aprakstu no A līdz B ir kopīga robeža ar /pagasta nosaukums/ pašvaldību, no A līdz D – ar saimniecību /nosaukums B/, posmā no C līdz D – ar atbildētāju, posmā no C-B – ar saimniecību /nosaukums C/.

Īpašums /nosaukums A/ robežojas ar /pers. H/ piederošo zemes gabalu /nosaukums B/. Minētā zemes gabala robežas ierādītas 2007. gada 23. maijā.

Prasītāja ierosināja zemes strīdu ar atbildētāju, norādot, ka ir jāmaina zemes robeža saskarsmes punktā Nr. 581. Prasītāja lūdza noteikt savstarpējo robežu atbilstoši mērnieka /pers. E/ izstrādātajam projektam un noteikt zemes robežu no robežzīmes Nr. 581 līdz Nr. 993.

Atbildētājs lūdza saglabāt esošo robežu atbilstoši /pagasta nosaukums/ padomes lēmumam un 2008. gadā kadastrāli uzmērītā zemes gabala zemes robežu plānam, kas 2008. gada 23. septembrī reģistrēts Kadastra informācijas sistēmā (no punkta Nr. 2.1 līdz Nr. 993), kas ir kopīga robeža ar prasītāju saskaņā ar atbildētājas reģistrēto zemes robežu plānu.

[8] Apelācijas instances tiesa pilnīgi pievienojas pirmās instances tiesas izdarītajiem secinājumiem, ka lietā nav konstatēti apstākļi, kuru dēļ zemes gabala robežas būtu maināmas atbilstoši prasītājas piedāvātajam variantam. Tiesai netika iesniegti pierādījumi, ka pastāv likumīgs pamats mainīt zemes

robežu saskarsmes punktā Nr. 581.

Atbilstoši ar Latvijas Republikas Valsts zemes dienesta ģenerāldirektora 1994. gada 26. maija pavēli Nr. 40 apstiprinātajiem "Tehniskajiem norādījumiem zemes īpašuma (lietojuma) robežu ierādīšanai dabā" zemes robežas nospraužamas par pamatu izmantojot apstiprināto pagasta zemes ierīcības projektu, un zemes robežu ierādīšanas darbu rezultātā tiek noformēta zemes robežu ierādīšanas lieta, kurā atrodas lēmums par zemes piešķiršanu, zemes robežu ierādīšanas akts, zemes robežu plāns un citi dokumenti.

Juridiskajā literatūrā noteikts, ka zemes vienības horizontālās robežas tiek noteiktas ar robežpunktu (robežzīmju) un zemes robežu plāna palīdzību. Pirmajā gadījumā ir runa par zemes faktiskajām robežām, bet otrajā gadījumā – par tiesiskajām robežām *(Grūtups A., Kalniņš E. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. Īpašums. Otrais, papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002,199.lpp).*

Saskaņā ar Zemesgrāmatu likuma 62. pantu, Ministru kabineta 1996. gada 10. aprīļa noteikumu Nr. 140 "Noteikumi par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" (spēkā līdz 1997. gada 6. martam) 4. punktu, iesniedzot nostiprinājuma lūgumu, tam jāpievieno noteiktā kārtībā izgatavots zemes robežu plāns.

Līdz ar to zemes robežu plāns ir zemesgrāmatu būtiska sastāvdaļa, kas glabājas katra nekustamā īpašuma lietā.

Tātad, gadījumā, ja zemes robežu plānā iezīmētās robežlīnijas un apvidū ierīkotie robežpunkti (robežzīmes) savstarpēji neatbilst, jāpieņem, ka zemes vienības robežas pareizi noteiktas zemes robežu plānā.

[8.1]Tiesa atzīst par pierādītu, ka prasītājai 2008. gada 1. jūlijā tika nosūtīts uzaicinājums piedalīties atbildētājas zemes robežu apsekošanas, atjaunošanas un noteikšanas darbos. Kaut arī prasītāja neizmantoja savas tiesības un darbi tika veikti viņai nepiedaloties, minētais apstāklis nav vērtējams kā prasītājas tiesību aizskārums, jo viņas neierašanās nebija šķērslis veikt darbus saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 20. marta noteikumu Nr. 182 "Noteikumi par nekustamā īpašuma objekta noteikšanu" (kas bija spēkā līdz 2011. gada 2. jūnijam) 67. un 74. punktu, kas noteica, ja pierobežnieks neierodas, mērnieks turpina uzmērīšanas darbus apvidū bez tā klātbūtnes. Ņemot vērā minēto, apelācijas sūdzības argumenti daļā par robežu nesaskaņošanu un uzaicinājuma uz robežu saskaņošanu nesaņemšanu nav pamatoti.

Zemes gabala robežu uzmērīšanu no 2008. gada 27. jūnija līdz 27. augustam veica SIA "Ģeo OK".

Ar /pagasta nosaukums/ padomes 2008. gada 27. augusta lēmumu Nr. 92 "Par zemes robežu un platību precizēšanu" tika apstiprinātas atbildētājas zemes gabala robežas. Atbilstoši zemes robežu plānam robeža starp pušu zemes gabaliem iezīmēta no punkta 2.1 līdz punktam 993.

Tiesai nav pamata apšaubīt atbildētājas zemes robežu plānu, jo saskaņā ar Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumiem Nr. 1019 "Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" organizē robežas apsekošanu, kas sevī ietver arī zemes robežu priekšizpēti (zemes kadastrālā uzmērīšanas dokumentu izvērtēšanu, robežas apskati apvidū, pieaicinot zemes kadastrālās uzmērīšanas ierosinātāju), kuras laikā, mērnieks, uzklausot uzaicināto pierobežnieku viedokli par robežas atrašanās vietu apvidū, sagatavo atzinumu par zemes robežas atbilstību zemes robežu plānam.

Atbildētājas zemes gabalam tika noteikts ceļa nodalījuma joslas statuss un atbilstoši likumos noteiktajām prasībām noteikts tā platums, tādēļ zemes gabala robežu plānā notikušas korekcijas, veicot tā uzmērīšanu ar robežpunktu koordinātēm.

[8.2]Tiesas sēdē liecinieks /pers. E/, kas ir sertificēts mērnieks, liecināja, ka pēc prasītājas ierosinājuma veica viņai piederoša zemesgabala /nosaukums A/ robežu plāna sagatavošanu; tā kā prasītāja nepiekrita dabā konstatētajam robežām, tad tālāki uzmērīšanas darbi tika pārtraukti; tika sagatavotas tiesai iesniegtās izziņas un akts par robežu neatbilstību.

No /pers. E/ 2022. gada 18. novembra izziņas un akta par robežu neatbilstību izriet, ka saskaņā ar 2021. gada 27. martā saņemto Valsts zemes dienesta kadastra kartes informāciju zemes kadastrālajai uzmērīšanai, zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs A/platība ir 0,3981 ha.

Savukārt, pamatojoties uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs A/1996. gada 6. februārī izgatavoto un reģistrēto Valsts zemes dienestā zemes robežu plānu, ierādītā zemes vienības platība ir 0,6 ha.

Sertificēts mērnieks konstatējis platību nesakritību 0,202 ha, norādot, ka platību nesakritības iemesli ir kadastra kartes koriģēšana pušu robežojošo zemes vienību zemes robežu plānu reģistrācijas laikā. Kā situācijas risinājums, mērnieka ieskatā, varētu būt atbildētājas piekrišana robežu izmaiņām.

No secinājumiem arī izriet, ka 2008. gada 27. jūnijā un 11. jūlijā SIA "Geo ok" veica zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs B/robežu kadastrālo uzmērīšanu. Uzmērīšanas laikā pušu kopējās robežas noteikšanai par pamatu tika ņemts zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra numurs C//nosaukums B/ kļūdains robežu noteikšanas akts un kļūdaini Valsts zemes dienesta kadastra kartē iezīmētā robeža.

Pirmās instances pamatoti neanalizēja prasītājas iebildumus par zemes gabala /nosaukums B/ iemērīšanas apstākļiem un zemes gabalam noteiktajām robežām, neskatoties uz iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem, jo prasība pret saimniecību /nosaukums B/ nav celta.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 10. aprīļa noteikumu Nr. 263 "Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi" 71.1, 72. un 72.[1]punktu kadastra kartē tiek attēloti kadastra objekti atbilstoši kadastrālās uzmērīšanas precizitātei. Visaugstākā precizitāte ir kadastrāli uzmērītai zemes vienībai, kurai ir veikta zemes robežu instrumentālā uzmērīšana, nosakot robežpunktu koordinātas, zemāka precizitāte – ierādītai zemes vienībai, kuras robežas ir noteiktas ar ierādīšanas metodi, nenosakot robežpunktu koordinātas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumu Nr. 1019 "Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" 2.6. un 50.2.1. punktu novietojuma atšķirība, kuru nosaka kā robežpunkta novietojuma atšķirību starp zemes robežu plānā attēloto un apvidū identificēto robežpunktu var būt līdz 20 metriem. Atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 5. panta pirmajai daļai par aktuāliem kadastra datiem uzskatāmi pēdējie Kadastra informācijas sistēmā likumā noteiktajā kārtībā reģistrētie dati.

Tā kā prasītājai piederošajam zemes gabalam /nosaukums A/ robežas tika noteiktas ar grafisko (ierādīšanas) metodi, nenosakot robežpunktu koordinātas, tad šādam plānam ir zemāka precizitāte nekā atbildētāja piederošajam zemes gabalam /nosaukums/ noteiktajām robežām, kas norādītas 2008. gada 28. augusta zemes robežu plānā un tika reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā.

Atbildētājas pēdējie Kadastra informācijas sistēmā reģistrētie dati uzskatāmi par aktuāliem kadastra datiem, kas iegūti ar augstāku precizitāti, kuriem ir dodama priekšroka, salīdzinājumā ar prasītājas datiem.

[8.3] Senāts lietā SKC-45/2022 atzinis par pareizu juridiskajā literatūrā norādīto, ka gadījumā, ja zemes robežu plānā iezīmētās robežlīnijas un apvidū ierīkotie robežpunkti (robežzīmes) savstarpēji neatbilst, jāpieņem, ka zemes vienības robežas pareizi noteiktas zemes robežu plānā. Minētā prezumpcija izriet no zemesgrāmatu publicitātes un publiskās ticamības principa (sk.Civillikuma 993. pantu, 994. panta pirmo daļu, Zemesgrāmatas likuma 1. pantu). No praktiskā viedokļa šāda pieņēmuma nepieciešamību pamato tas, ka robežzīmes visai viegli iespējams pārvietot citur vai novākt, turpretī nekustamā īpašuma lietā esoša zemes robežu plāna viltošana ir būtiski apgrūtināta. Šī prezumpcija ir relatīva, respektīvi, tā ir "apgāžama", pierādot pretējo. *(Grūtups A., Kalniņš E. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. Īpašums. Otrais, papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002,200.,201. lpp*).

Lietas iztiesāšanas gaitā tiesai neizdevās pārliecināties par prasītājas robežzīmju atrašanos dabā vai to prettiesisku nojaukšanu, kas ir prasītājas kompetences jautājums - ik pa laikam pārbaudīt, kā tās saglabājušās un nepieciešamības gadījumā nodrošināt robežu savlaicīgu atjaunošanu. Uzturot robežas kārtībā, prasītāja varētu pasargāt sevi no robežu strīdiem.

Prasītājas pretenzijas daļēji ir saistītas ar to, ka viņa ilgstoši neinteresējās par robežzīmju uzturēšanu kārtībā, nepārzinot robežas dabā un šobrīd, konstatējot, ka zemes īpašuma kopplatība atšķiras no tās zemes kopplatības, kas ierakstīta zemesgrāmatā, nepamatoti izvirza pretenzijas atbildētājai,

neatjaunojot savas zemes īpašuma robežzīmes.

Konkrētajā gadījumā prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētājas zemes robežu plāns neatbilst ar pašvaldības lēmumu piešķirtās un dabā ierādītās zemes robežām. Otrādi, lietas iztiesāšanas gaitā tiesa pārliecinājās par atbildētājas zemes robežu atbilstību zemes robežu plānam, sakarā ar ko nav tiesiska pamata uzlikt pienākumu noteikt prasītājas zemes robežas atbilstoši sertificēta mērnieka zemes robežu plāna projektam un uz atbildētājas rēķina.

Konstatējot, ka robežzīmes ir iznīcinātas vai laika gaitā izzudušas, prasītājai bija jāvēršas pie sertificēta mērnieka ar lūgumu veikt robežu apsekošanu un nepieciešamības gadījumā – robežu atjaunošanu.

Mērnieks saskaņā ar Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumiem Nr. 1019 "Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" organizē robežas apsekošanu un veic zemes robežu priekšizpēti - zemes kadastrālās uzmērīšanas dokumentu izvērtēšanu, robežas apskati apvidū, pieaicinot zemes kadastrālās uzmērīšanas ierosinātāju jeb zemes īpašnieku. Mērnieks apkopo informāciju par robežas atrašanās vietu apvidū un tad sagatavos atzinumu par zemes robežas atbilstību zemes robežu plāniem, norādot vietu, kur atjaunojama robežzīme – kupica, un īpašnieks pats vai kopā ar pierobežnieku to nostiprina mērnieka norādītajā vietā.

Par šīm darbībām mērnieks sagatavo arī robežu apsekošanas un atjaunošanas aktus, kuros dokumentē veikto apsekošanas procesu, apraksta konstatēto, sniedz pamatojumu darbībām, norāda atjaunoto robežu aprakstu. Aktos mērnieks norāda arī datumu, līdz kuram jāveic kupicas rakšana un stigu tīrīšana, ja tas netiek izdarīts robežu atjaunošanas laikā.

[8.4] Lietā nav izšķirošas nozīmes apelācijas sūdzības argumentiem par autoceļu un būvju izvietošanas kritērijiem. Tiesas sēdē tika noskaidrots, ka ceļš, žogs, grāvis un saimniecības ēka eksistē dabā jau ilgstoši, tika izbūvētas pirms tika ierādītas abu pušu robežas un puses nostiprināja īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu zemesgrāmatā.

Šādos apstākļos nepietiek vien ar sertificēta mērnieka secinājumiem, ka saskaņā ar prasītājas 1996. gada 6. februārī reģistrēto plānu viens robežposms tika ierādīts pa sauszemes līniju un sakrīt ar apvidū esošo vēsturisko žogu vai iet gar atbildētājas ceļu. Prasītājas zemes robežu aktā zemes robežas nav piesaistītas minētajiem objektiem.

Tikai vairākus gadus pēc tam, kad noteiktas atbildētājas īpašuma robežas, prasītāja konstatēja, ka iztrūkt zemes platība 0,202 ha, nevis, ka tika iznīcinātas vai nojauktas viņas robežzīmes. Minētais apstāklis apstiprina tiesas secinājumu par pieļauto kļūdu zemes kopplatības noteikšanā, kas tika pieļauta prasītājas zemes robežu uzmērīšanā un noteikšanā jau 1996. gadā.

Minētais, tiesas ieskatā, izskaidro, kāpēc prasītāja neveica darbības savu robežzīmju atjaunošanai, bet lūdz noteikt jaunas zemes robežas atbilstoši zemes robežu plāna projektam, uzliekot atbildētājai pienākumu organizēt mērniecības darbu kļūdu un nepricizitāšu novēršanu, nevis lūdzot noteikt zemes robežas atbilstoši spēkā esošajam zemes robežu plānam.

Nav šaubu, ka arī prasītājas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir aizsargājamas, bet ne uz atbildētāja rēķina, pamatojoties uz prasības pieteikumā minētajiem argumentiem.

Šādos apstākļos apelācijas sūdzības iesniedzēja bez tiesiska pamata norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums nav saprotams, taisnīgs un patiess, sakarā ar ko apelācijas sūdzība atzīstama par neatbilstošu faktiskajiem lietas apstākļiem un tiesiskajam regulējumam.

Pirmās instances tiesa ir vērtējusi katras puses iesniegtos pierādījumus lietā kopsakarā ar faktiskajiem apstākļiem lietā, piemērojot tiesību normas, kas attiecas uz izskatāmo strīdu, pamatoti nonākot pie secinājuma, ka prasība ir noraidāma.

Pirmās instances tiesa pamatoti norādīja, ka lietas izskatīšana prasījumā par robežu pārbaudīšanu nevar beigties ar prasības noraidīšanu, jo tiesību aizskāruma novēršana šādā lietā ir abām pusēm tiesiski saistošu robežu noteikšana (sk. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012.gada 7.marta spriedums lietā Nr. SKC- 415/2012*).

Līdz ar to prasība par zemes robežas noteikšanu pēc prasītājas piedāvāta varianta ir noraidāma, atzīstot, ka pušu savstarpējās zemes robežas nosakāmas atbilstoši atbildētājas 2008. gada 23. septembrī reģistrētajam Kadastra informācijas sistēmā 2008. gada 28. augusta kadastrālās uzmērīšanas zemes robežu plānam un koordinātēm, kuras noteica SIA "GEO OK" atbildētājas nekustamajam īpašumam no punkta Nr. 2.1 līdz Nr. 993, kas ir kopīga robeža ar prasītāju.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta otro daļu, 39. panta pirmās daļas 5. punktu no prasītājas valsts labā ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2 EUR.

[10] Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] panta noteikumiem prasītājai nosakāms termiņš sprieduma par naudas summas piedziņu labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432. pantu, 433. panta pirmo daļu, 450. pantu un 454. panta pirmo daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ prasību pret dārzkopības kooperatīvo sabiedrību /nosaukums/ par zemes robežu noteikšanu.

Noteikt, ka /pers. A/, personas kods /personas kods/, nekustamajam īpašumam /nosaukums A/, ar kadastra Nr. /kadastra numurs A/, un dārzkopības kooperatīvās sabiedrības /nosaukums/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, nekustamajam īpašumam /nosaukums/, ar kadastra Nr. /kadastra numurs B/, kas atrodas /adrese A/, savstarpējās zemes robežas nosakāmas atbilstoši zemes vienības ar kadastra Nr. /kadastra numurs B/2008. gada 28. augusta kadastrālās uzmērīšanas zemes robežu plānam, kas 2008. gada 23. septembrī reģistrēts Kadastra informācijas sistēmā.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2 EUR, ieskaitot kontā Nr. LV51 TREL 2190 4580 19000, Tiesu administrācija, BIC kods TRELLV22, norādot iemaksas mērķi: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C12086323.

Noteikt /pers. A/ sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās. Labprātīgi izpildot sprieduma daļā par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu valsts labā, maksājumu apliecinošu dokumentu norādītajā termiņā iesniegt Latgales apgabaltiesā.

Spriedums ir pārsūdzams 30 dienu laikā Senāta Civillietu departamentā kasācijas kārtībā, kasācijas sūdzību iesniedzot Latgales apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 *euro* kontā – saņēmēja: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr. 90000068892, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr. LV83TREL8280010000000, ekonomiskās klasifikācijas kods:F22010010, norādot lietas numuru un personas datus.

Tiesnese A.Šilova

Tiesnesis I.Stivriņš
Tiesnese S.Vasiļevska